

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre . . . 6 korona.
 Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELNIK HETENKÉNT EGYSZER:
 szombaton és egyes rendki-
 vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
 Városi közlevéltár (városház,
 földszint 7. sz. lde küldendők
 a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
 Városi könyvnyomda-vállal-
 lat irodája. lde küldendők
 az előfizetési díjak és hirde-
 tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

A szeretet ünnepe.

Irta: Koncz Ákos.

Künn a természetben minden hideg, benn a szívekben azonban a szeretet melege árad szét karácsony főséges ünnepén. A gyermek Jézus születésének emlékezeténél a vallásos szív feldobog, a lélek a földi gondolatok porától megtisztul és leborul az isteni kisdéd jászolbölcsője elé, hol az örök szeretet most ébredt életre földi köntösben.

Egy istenember a bölcsőben. Mily főséges titok, melyet nem boncol a hinni kész szív, hanem vigasztalás gyanánt hord egész életén keresztül.

Mennyből alászállott vigasztalás a szent gyermek a mérhetetlen sötétség után. Beteljesedése az edenkert kapujától elüzött embernek tett isteni ígéretnek. A próféták jövendölései teljesedtek és a patriarhák főséges nyugalma a halál órájában igazolva lett.

Évezredek tépelődése után világra jön az örök — *szeretet*. Földi köntösbe öltözik az isteni ember, hogy a magával égből hozott szeretet fénykévéjével felgyujtsa az emberek lelkét. Jövetelét nem hirdetik, csak az ihlettől megszállott egyszerű lelkek. Nem születik biborban, királyi termék ragyogó fényözönében, hanem egy szegényes jászolban, távol a nagy világ zajától.

De a főséges csöndben, midőn szeméit először nyitja fel, angyalok himnusza üdvözli. Énekük elhallik a pusztaságban, a mező egyszerű gyermekei az édes hangok hallatára felébrednek szenderegésükből és önkénytelenül zengik az angyalokkal: „Dicsőség a magasságos mennyekben Istennek, békesség a földön és jóakarát az embereknek“.

Az Istent hirdető csillag kigyul az égen. Sugara bevilágít az üdvösség bölcsőjébe és akik látják, érzik, hogy reményük nem volt kábaság és a szájról-szájra szálló hagyomány igazat beszélt.

Az örök szeretet leszállott a földre, hogy magára vegye az ember bűneit. A paradicsom kapujánál megbántott Istent csakis egy isteni szív engesztelhette ki. Ezért öltözött emberi testbe az Isten Fia, ezért járta később végig az emberi szenvedések Golgotáját és mikor a megváltás főséges tragédiája bevégeződött, a világ megtisztulva omlott a kereszt alá.

*

A szeretet főséges ünnepén nézzünk körül a világban, és szomoruan fogjuk tapasztalni, hogy a szeretet idők folyamán meggyöngült lelkünkben. Hányan és hányan vannak, akik e főséges erényt nem követik, akiket hidegen hagy embertársaik nyomora.

Hányan vannak, akik csak az én-t keresik és a jólét puha vánkosára dőlve nem is tudják, mert nem akarják tudni azok szomorú sorsát, kik csillagtan éjszakában töltik életüket. Ridegen, szinte fásult szívvel haladnak el a nyomor előtt; az árvák és özvegyek, kiknek élete virágtalan, mint az örökös hó borította mező, — hiába nyujtják ki kezeiket feléjük, nem akarnak más világról tudni, mint arról, ahol a rózsza virul és gyöngyöző pohárban keresik az örömet. Egy résztvevő hang, egy nyájas biztató tekintet nem tör elő ajkukról, nem sugárzik ki szemükből és ezer szerencse, ha az emberi segítség után esedező arcába nem vágják, hogy ne alkalmatlankodjék és ne rontsa meg jelenlétével az élet örömeit.

Nagyon sok ember van, aki elhiti magával, hogy a nyomor látása megzavarja nyugalmát. Én mondom, hogy ne higgyetek az ilyen hipokritának. Önzés vezet, mikor ezt vallja, mert ha emberszeretet volna benne, nem undorodna a nyomortól, hanem résztvevő szeretettel venné gondjaiba szenvedő embertársát.

Ismét a másik ad, de ebben nincs köszönet. A szeretet nélkül odadobott pénzdarab a koldus szívére esik és oly nagyot üt rajta, hogy sokáig érzi kinjait. Jól mondja az ős hajdan egyik nagy lelke, hogy ha adományoddal megszegyenited az érdemes szegényt, az Istent szégyenited meg. Vagy add oda ajándékodat jó szívvél, vagy dobd azt a tengerbe, sülyesszed el azt inkább, semhogy lelkesen száradjon a részvétlenség vadjja.

Sokan vannak, akiknek kis eszük azonnal bölcselkedővé lesz, ha szegény fordul hozzájuk irgalomért. Miért nem dolgozik? — feddi az egyik. Miért nem becsülte meg, ha volt valami? — fontoskodik a másik. A szeretet Istene Krisztus, mikor a földön járt, nem kutatta a hozzáfordulók multját, hanem isteni lelke vigasztalásának virágaival beborította valamennyit és legfeljebb annyit mondott: „Fiam, leányom távozzál békében és többé ne vétkezzél“.

Vannak végül, akik hivalkodásból tesznek jót. Jó cselekedeteiket alkalmas módon kikürtölik, hogy nevük közszájon forogjon. Sivár lelkek az ilyenek, akiknek semmi közük a szeretethez és akiknek legnagyobb büntetésük az, hogy nem ismerik a valódi jó cselekedet boldogító érzését.

*

Valóban kevés van már e vén földön abból a krisztusi szeretetből, mely a betlehemi jászolbölcsőnél gyult ki. Embertársainkat is csak érdekből sze-

retjük. A családi élet szentélyéből kioltottuk az örök lámpát. Ruhája, vagyona, kincsei, ékszerei, befolyása, hivatala, születése és nem valódi érdemei szerint becsljük az embert. Az arany halmazán nem látjuk meg a lelkek sivárságát, az agy ürességét, de kegyetlenek vagyunk bírálatunkban a szegény felett, akinek csak egy kincse van: a becsülete, de ezt nem adja cserébe a lelki nyugalom árán megvett kincsekért. Szeretjük-e az Istent hitünk mélységével, a hazát önfeláldozással és az ideálokat kitartással? Tudunk-e nagy eszmékért az én-ről lemondani, van-e bennünk akarat mások boldogítására. És fel tudunk-e emelkedni annak a szeretetnek csak az első lépcsőjére is, melynek csucsán az örök szeretet állott, ki annyira szerette a világot, hogy egyszülött fiát adta érte, hogy aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.

A természettudósok azt tartják, hogy a vén föld hül napról-napra. Én pedig, aki immár egy emberöltőn nézem és vizsgálom az emberek lelkét; én, akinek volt alkalmam látni a rettenetes nyomorban siró lelkeket és a pazar fényben élő szivteleneket, azt mondom, hogy az emberek lelke is hül rohamosan. Mert a krisztusi szeretet nemcsak abban áll, hogy feleslegünkből adjunk az anyátlanoknak és a föld poráig leroskadó lelkeknek, hanem az igazi szeretet a szív nemes érzéséből áll, vagyis abban, hogy aki szeret, az nem kíván semmit, csak szeretni. Mig erre a piedesztálra nem emelkedünk, addig nem beszélhetünk szeretetről, addig csak tettetés, amit mivelünk, porhintés a világ szemébe és csak afféle kétes jócselekedet, mint mikor éjszakákon át mulatunk és táncolunk azt vallva, hogy a szegényekért áldozzuk fel éjszakai nyugodalmunkat.

És szétnézve a világon ám menjen valaki keresni igaz szeretetet. Nem látjuk-e uton-útfélen a szeretetlen tülekedést anyagi és szellemi téren? Nem borzadunk-e meg, mikor azt tapasztaljuk, hogy az emberek egymás kezéből veszik ki a megélhetés eszközeit, mikor meglopják egymás bizalmát, hogy adandó alkalommal visszaélhessenek vele, mikor nem biztos az ortámadások ellen a családi élet enyhet adó, puha fészke, mikor a lelkek rontása korát éljük, mikor derék férfiakat szorítanak le a közélet mezejéről éppen azok, akik részesei voltak a bűnnek, mellyel őket most vádolják. Szeretlenség mindenütt a szív mélyén, a közélet forumán és a társadalmi élet sablonos érintkezésében.

*

Az Üdvözítő születésének fönséges ünnepén, midőn tisztábban lát a szem és a szív fogékonyabb az árnyak felismerésére, a tévedések belátására, a javulás megkezdésére, — menjünk el lélekben ahhoz a pici gyermekhez, szeretetből hagyja oda királyi trónját és embertestbe öltözve egész életében nem tesz egyebet, mint szeret. — Ez életének végcélja, ez az öröme, ebből áll világot meghódító tanítása. Tanuljunk lemondást, emberbarátunk megbecsülését és mindenki iránt szeretetet. Mert mindenkire jöhetnek borus napok, hideg órák, mikor vágyódni fog egy kevés szeretet után. És ha nem adott boldogabb napjaiban szeretetet a boldogtalanoknak, ő tőle is elfordulhat ez az égből szállott melegítő világosság és akkor ki fogja őt kivezetni a csillagtalan éjszakából.

Gyujtsd meg óh gyermek Jézus születésed visszatérő emlékűnnepén szivünkben a kialudni készülő szeretet tüzét. Teremtsen ez a fényes sugár új szívet bennünk. Teremts egy új világot, mely a szeretet jegyében fáradozzék a nagy eszmék és fönséges ideák megvalósításában.

Mert boldog az ember csak akkor lesz, ha a bölcsődből kiáradó világosságot és meleget felszívja lelkébe és az lesz a legboldogabb kor, mely megértve születésednek nagy titkát, zengő lélekkel fogja hirdetni, hogy szereteted ragyogó fényes napja minden ember szívében ég o'thatatlanul.

A debreczeni tisztviselők reformmozgalma.

Már említettük a debreczeni állami tisztviselőknek azt a méltányos törekvését, hogy a hivatalos idő, ahol csak lehet, egyfolytában állapíttassék meg. E tárgyban most készült el az alaposan megokolt kérvény, melyet az állami tisztviselők országos szövetségének debreczeni köre nevében Kazinczy Gábor táblai bíró, elnök és dr. Kardos Albert tanár, titkár megküldötték az illetékes minisztereknek, a város országos képviselőinek, minden helybeli állami hivatal fejének, valamint a helybeli hírlapoknak.

A folyamodvány gondolatmenetét röviden a következőkben foglaljuk össze:

Debreczenben a lakások évről-évre drágulnak, szó sem lehet arról, hogy egy-egy tisztviselői csoport a maga hivatala környékén kapjon lakást, számos tisztviselő kénytelen a kültelekekre, sőt a kertészekbe költözni, ahonnan kétszer menni hivatalba nagy idővesztéssel jár.

Megváltozott az iskola és család, mondhatni az egész társadalom életrendje. A legtöbb iskolában délelőtti tanítás folyik, az ebéd délután 1 és 2 óra közé esik; a társadalmi osztályok mindinkább arra törekszenek, hogy egyfolytában végezzék el kenyérkereső munkájukat, hogy az ebéd előtt legyen negotium, a délután pedig otuun.

A kincstár sem veszt a hivatalos idő ilyen beosztásaival, rendkívül sokat megtakarít tüzelesben és világításban, a tisztogatás is kevesebb munkát követel, mégis jobban elvégezhető. Még ott sem fizetne rá az állam az új rendre, ahol az eddigi 7 órai munkaidőt le kellene szállítani 6 órára, reggel 8-tól délután 2-ig, mert a tisztviselők fokozott munkakedvvel pótolnák a megrövidült munkaidőt.

A kérvény végül az érzelmekre is hivatkozik, bizalommal fordul a miniszteriumhoz, hogy fogadja atyai jóindulattal e fölterjesztést, tegye a szolgálatot könnyebbé, a hivatali munkát kedvesebbé, állítsa ismét helyre számos tisztviselői családban a bázartásnak most megzavart rendjét, tegye az állami tisztviselőknek lehetővé a családi kötelességek és társadalmi feladatok teljesítését, a nélkülözhetetlen önképzést és a szintén szükséges nemes szórakozást, midőn mindez legkevésbé sem kockáztatja az állam érdekeit.

Mi a magunk részéről is melegen ajánljuk a helyes érvekre támaszkodó kérvényt a helybeli

hivatalfőnök figyelmébe, egyszersmind bizton reméljük, hogy nagy befolyású orsz. képviselőink, Bakonyi Samu, Szabó Kálmán és Thaly Kálmán, valamint városunk érdemes főispánja, Wessprémy Zoltán minden tőlük telhetőt meg fognak tenni, hogy e jogos és méltányos kívánság teljesüljön, a miniszterium pedig ennél kedvesebb és olcsóbb újévi ajándékot nem adhatna a Debreczenben működő állami tisztviselőknek.

Thaly Kálmán.

Irta: Márki Sándor.

A Magyar Történelmi Társulat decemberi disz- közgyűlésén ünnepelte Thaly Kálmánt, Debreczen sz. kir. város I. ker. országgyűlési képviselőjét, s átnyújtotta neki azt a plakettet, amelyet élete legnagyobb tettének, Rákóczi és a bujdosók hamvai hazahozatalának emlékére vésetett.

Ötven esztendeje mult, hogy megjelent Thaly első önálló kötete. Címe: „Ne bánts a magyart“. a Zrinyi jeligéje. A tizennyolcszázad komáromi ifjúnak a legnagyobb elnyomatás idején irt hazafias költeményeit tartalmazza.

1863 nyarán és őszén Thaly bejárta Erdélyt. És felsóhajtott: bárcsak élete egész nyarát és őszét is oly kellemesen és hasznosan tölthetné el. Utja közben kedves spanyol költője Zorilla Trovadorjának képzelte magát és szüntelenül előtte lebegtek reá annyira illő sorai:

„Trovador vagyok én, ki bolyongva jár- kel.

Az én szavam, az én szívem, képzeletem
Hazám dicsőségét éneklő szüntelen“.

Gyűjtötte, magába zárta és a Székely Kürtben költőileg feldolgozta a legszebb erdélyi regéket, mondákat, balladákat és dalokat.

Az Erdélyi Irodalmi Társaság hogyan ne gondolna kegyelettel a fiatal költőre, ki lelkesedését Erdély tündérvilágából merítette? De nevét mással írta ő be a nemzet szívébe.

Abban az utjában ellátogatott Vargyasi Dániel Gáborhoz is, aki családjá leveles ládáját fölnyitotta előtte. Ennek alapján állította össze első oklevéltárát, a Történelmi Kalászkokat. A kötet élén közölte II. Rákóczi Ferenc sajátkezű levelét, mely szerint a fejedelemnek „teljes ügyekezete az, hogy ezen nemes hazának hírét, nevét, szabadságát az egész keresztény világ előtt tündököltesse.“

Más ügyekezetet többé ő sem ösmert ezen a világon. Rákóczi lelke vezette, amikor kiadta utolsó nagyobb verses kötetét, a Szabadság Hajnalát. Ezer-nyolcszázhatvanegyben az egész magyarság ösmerte az ő Rákóczi-indulóját:

„Isten, adj hazánk felett
Tiszta, kéklő, szép eget,
Partjain Tiszánk- s Dunánknak
Állva szálló felleget“.

És valamennyi dalárda énekelte Bercsényi indulóját:

„Ágyu torka dörg ropogva, —
Meg ne fuss előle!
Kinek Árpád volt az őse,
Nem fogja azt a mennykő se!
Ejh, hajh! Előre, előre!“

De nemcsak a fiatal költő, hanem a lelkes, ifjú tudós is örömmel látta, hogy Szalay László, a nem-

zet ihletett történetírója, az idegen uralomra következő átmeneti időkben, a provizóriumban, minden eddigi történetírónál nagyobb hatással figyelmeztette a nemzetet arra a dicsőséges fejedelemre, akiben a legélénkebb viszhangot keltette anyai nagybátyjának, Zrinyinek a jelszava: „Ne bánts a magyart.“

Úgy érezte, hogy Szalay elhunytával (1864.) sem szabad elszorúlnia a kurucvilág történetének. Ahogy szerényen mondta, „kidőlt ugyan az erős oszlop s a nagy feladat kicsinyekre szállott. Hagyján, hiszen a gyenge erők munkálkodása is jobb a teljes télen-ségnél!“ Ezen kicsinyek egyikének vallotta magát; de nem csüggesztette el a földadat nagysága, sőt roskadó erejének épen az kölcsönzött szárnyakat.

Az Archivum Rákócziánumban s egyebütt ezer meg ezer kuruc oklevelet adott ki; terjedelmes és nagybecsű kötetekben, tanyulmányokban ösmertette a nagy korszak főbb embereit, eseményeit. Főképen neki köszönhetjük, hogy az apróra megösmert küzdelmet most már a történelmi igazság teljes fényében láthatjuk. Az félszázados, fáradhatatlan kutatásainak érdeme, hogy Rákócziak „nőttön nő tiszta fénye, amint időben. térben távozik.“ Thaly tette öntudattá, ami a kurucok népdalában fájó vágyakozás a bujdosó fejedelem után:

„Szeret Magyarország, óhajt Erdélyország:
Holtig szán, holtig bán —
Még a gyermekük is, tudom, visszakiván.
Mikor rég elmentem, visszaóhajtottok;
Mikor rég meghaltam, akkor is sirattok.
Haló poromból is föltámasztanátok, —
Összeszednétek még porhanyó csontimat!..“

Mit érezhetett az ősz tudós, amikor nemzete meghagyásából ezeket a porhanyó csontokat a konstantinápolyi sirból más koporsóba ő maga rakta át, hogy valóságos diadalmenetben, a nemzet kitörő lelkesedése közt adja át a hazai föld édes nyugalmanak?! Mit érezhetett, mikor a nemzet külön törvényben tette jóvá, amit valaha törvényben vétett a fejedelem elleni s „mit rákentek a századok, lemosta a gyalázat?“

Áldotta az isteni Gondviselést, hogy az, amiről ifjúkorában álmodozott, aminek előkészítésén férfikorában évtizedekig dolgozott, most öregkorában az ő kegyelme által megvalósulhatott. S kijelentette, hogy ezzel ő, a Rákóczi-kultusz öreg szolgája, befejezte földadatát.

Azonban nem dült ki az erős oszlop: reá nem az emlékezetnek, hanem az élt megillető nemzeti előismerésnek örökzöld repkénye futott föl. Nagyon sok város sietett diszpolgárának, a mi egyetemünk pedig tiszteletbeli doktorának nevezni az ősz tudóst, a lelkes magyart, ki sohasem akart egyéb lenni, mint a fejedelem iródeákja. A Gondviselés kegyelméből ő még bizonyára sokáig fogja vezetni azt a fejedelmi kancelláriát, amelyben a félszázada gyűjtött anyagból mindenkinek tud munkát adni, magának pedig özönével talál. Hiszen a jövő esztendőben is, mikor éppen félszázada telik be, hogy Rákóczi és Bercsényi történetét kutatja, a fejedelem francia Mikesének, Saussure-nek emlékiratai kiadásával növeli érdemeit.

Chamonixban a Mont Blanc tövében van egy szép és sokatmondó szobor, a genfi Salmson alkotása. Azt a jelenetet ábrázolja, mikor Rákóczi francia Mikesének egyik ivadékát, Horace Saussuret, a ter-

mészettudóst, vezetője, Jaques Balonet, biztatja, hogy menjenek föl a hegyek királyának ormára. Fölmentek s a természetnek olyan szépségei tárultak eléjük, amilyenekben előttük senki sem gyönyörködhetett. Svájcot az ő szent lelkesedések nyitotta meg az utazók előtt.

Thaly is ilyen fölséges képet tárt a magyarság elé, melynek Rákóczi egész nagyságában megmutatta. Azon öregek közé tartozik, akikről maga Rákóczi hagyta irva, hogy lelkesítik a fiatalságot a szabadság szeretetére annak elbeszélésével, ami azelőtt történt. Nincs rá példa egész történetünkben, hogy egy történetíró tudományos kutatása olyan nemzeti közszellemet teremtett volna, mint ő a Rákóczi-kultusszal. Rákóczi korának igazi reneszanszával. A Történelmi Társulat a nemzeti eszményekért hevülő Thalyt majdnem ugyanazon napon ünnepelte, amely napon a párisi egyetem ifjúsága kiverte a tanteremből Monsieur Thalomaz-t, ki az ő nemzeti eszményét, a szabadító Jeanne d'Arcot gyalázní merte.

Monsieur Thalamaz talán sohasem irt verset; a rideg ész lenyűgözte benne a képzelőerőt. Thaly ezelőtt ötven esztendővel, amikor még nem volt szabad, sötét világban, sötét időben, amikor az ég egy nagy gyászszemfedő volt, a föld pedig egy nagy gyásztemető, — elhuzatta keservesen a cigánnyal a Rákóczi indulóját és dalra fakadt:

„Ha van csillag, van is fénye,
Ha van szív, még van reménye!
Hisz kik egykor elnyugodtak,
Hazajönnek a halottak!
...Mégvirrad még valaha!”

És ime, ötvenesztendő múlva éppen azt ünnepelte a Történelmi Társulat, hogy oly sötét világ, oly sötét idő után csakugyan megvirradt, s amiről a húszesztendő Thaly ábrándozott, a hetvenesztendő Thaly valósította meg: haza hozta a halottakat!

Legyen áldott, hogy félszázad alatt egy percre sem vesztette el az eszményekbe vetett hitét, megmutatta a nemzeti érzés és tudás erejét s megerősítette hitében ezt a nemzedéket, amelyet mások oly szívesen fosztának meg eszményeitől.

A városok a gazdasági fejlődés és a nemzeti kultúra szolgálatában.

Vannak a fejlődésnek egyszerű, természetes törvényei, amelyek alól nincs kivétel. Ilyen törvény, hogy kerünkben az a vidék fejlődik, amelynek középpontjában eleven városi élet van. A városban értékesíti terményeit a gazda, itt szerzi be minden anyagi és szellemi szükségletét, meglepő, új dolgokat lát, új élvezetet tanul meg, itt gyógyítják meg, ha beteg, itt ismerkedik meg új gazdasági eljárásokkal, itt tanítják a gyermekét, itt tölti katonáéveit, innen árad széjjel a műveltség, itt erősödik meg a falu egyszerű gyermekében a nemzeti érzés és a haza szeretete. A statisztika azt mutatja, hogy a városok lakossága mindenütt a világon gyorsabban nő, mint a falvaké. Álljon itt ennek bizonyosságául néhány szám:

	1889-ben	1900-ban	Szaporodás %-a
Budapest lakossága	270,685	716,476	164.70%
Törvényh. városok	716,628	1,033,404	44.2 "
Rend. tan. "	963,387	1,273,327	32.2 "
Vidék "	11,628,539	13,698,367	17.8 "

A városoknak ez a rohamos növekedése nemcsak a lélekszámnak, hanem a magyarságnak, a nemzeti érzésnek, a műveltségnek és az anyagi jólétnek is a megerősödését jelenti.

A magyarság megerősödését a városokban a következő számokkal mutathatjuk be:

	a magyar szaporodása (+) 1880—1900-ig	a nem magyar anyanyelvűek v. fogyása (-) %-okban
a járások népességében	+26.5	+11.8
a rend. tan. városok	+38.8	-1.9
a thj. "	+85.6	+4.6
a rend. tan. és thj. " együtt	+62.6	+1.7

A műveltség növekedése statisztikai számok nélkül is köztudomású, de érdekesen illusztrálja az analfabéták aránya a városokban és a vidéken. Az egész országban a lakosság 51.6 %-a, a vidéken 49.4 %-a, Budapesten 77.2 %-a tud írni-olvasni.

A városi élet hatása nemesak közvetlenül a város lakóira terjed ki, hanem fokozatosan érzeteti befolyását a vidék lakóira is. A közlekedési eszközök, a gyors hírszolgálat, a sajtó és a kereskedelem elviszik lassanként a városi élet minden vívmányát a távol falvakba is. Gazdasági és kulturális újjászületésünk a városokból indul ki.

Vidéki városainkban ma már erősen mutatkoznak a városiasodás egyes külső jelei. Aszfaltjárdák, villamos világítás, szép középületek, parkok, színház, egy-egy jobb felolvasás, hangverseny, társas körök teszik szebbé, kellemesebbé a városi életet. De a nedves pincelakásokban, a sötét, tulzsfolt szobákban pusztít a tüdővész, a betegekkel telt kórházak toloncoltatják haza az „idegen” beteget. Nincs gondoskodás az aggokról, a munkában letört szellemi és testi munkásokról. Nem foglalkoznak ma még elég behatóan azokkal a közlekedési és tarifa kérdésekkel, amelyek kedvező megoldásától függ egy-egy vidéki város ipari és kereskedelmi fejlődése. Nincsenek kiépítve az utak, amelyek a vidék gazdasági terményeit a városba hozzák, a megélhetést olcsóbbá teszik és a feldolgozó és finomító ipar számos nemének adnak foglalkozást. Fontos műszaki kérdések várnak megoldásra: a szennyvizek elvezetése, a hulladékok értékesítése, vízvezeték, egészséges, olcsó tisztviselő- és munkáslakások építése.

A legtöbb magyar vidéki város ugyanazon feladatok megvalósítása előtt áll. Itt egyik, ott másik irányban történt már kísérlet. Ezek a kísérletek mindig tanulságosak más városok lakóira is. Ha szakemberek hiven számolnak be tapasztalataikról, ez által sok felesleges erőpocséklástól kímélnek meg. A népmozgalmi, gazdasági, kulturális viszonyokra vonatkozó adatok csakis más városokkal való összehasonlítás által lesznek kellőleg érthetőek.

Szükség van egy folyóíratra, amely a városi élet minden jelenségét tények és adatok alapján tárgyalja a legkiválóbb szakférjak közreműködésével, amely előkészítő és alapozó munkásságával minden magyar vidéki város előrehaladását szolgálja. Ez a folyóirat, ha létesül, nem fog befolyást gyakorolni az illetékes körök pillanatnyi elhatározására, de feltáró és uttörő munkát fog végezni a kulturális harcban. Az elhatározás geni-

alítása egy-egy elnyomott korszak után, a döntő pillanatban, évek mulasztását pótolhatja, de az adatbeszerzés és gondos megfigyelés munkásságát, a nagy alkotások lassu érlelésének fáradságos munkáját nem pótolhatja semmi sem.

Balkányi Béla.

Földmivesek nyugdíja.

Mindig azok közé tartoztunk, akik a társadalmi konsolidációért küzdöttünk. Tudjuk, hogy a gazda, cseléd és munkás meunyire egymásra van utalva. Állandó békés egyetértésre van szükség. Azért teljes erővel fel kell karolnunk azokat az intézményeket, a melyek az egymásra utalt osztályok jobb sorsára nagy befolyással vannak.

Ilyen a nép érdekében alkotott országos törvényre megcsinált intézmény, szerintünk, a munkás és cselédpénztár, melyről a napokban olvastunk egy kommunikét, hogy egy hónap lefolyása alatt 4000 ember lépett ujabban abba s önkéntes tagjainak száma az ötvenhatezret meghaladja. Örülünk ennek, hogy munkás, kisgazda sorsát ebben az állammin-den vagyonával felelős, törvény által csinált országos pénztárban biztosíthatja. Tehát, hogy ide beléphet a munkás, a gazda, a szakmányos, a kertész, a kubikus sőt az is, aki gazdálkodással ha csak mellékesen is foglalkozik. Örülünk annak, hogy akinek egy kis kertje, méhese, baromfityenyésztése van, az beállhat a pénztárba rendes tagnak és öreg-ségére magának nyugdíjat biztosíthat. A törvény csak azt a föltételt köti ki, hogy 14 éves kort már betöltöttek legyenek, de még 35 éves koron ne legyenek túl azok, akik a munkáspénztár tagjai akarnak lenni.

Nekünk ez a segélypénztár se ingünk, se gallérunk, se kárunk, se hasznunk nincs belőle, hogy van-e sok tagja, vagy nincs, de azt hisszük kötelességünk tárgyilagosan ismertetni és arra hívni fel olvasóinkat, hogy a falu népével az intézményt megismertessék. A szabályok szerint aki hetenként 20 fillért akar a nyugdíjba betízetni, vagyis évenként 10 korona 40 fillért, az magának következőket biztosítja; 1. Ha 10 évi tagság után munkaképességét hármely okból előreláthatólag mindenkorra oly mértékben elveszti, hogy e fogytatkozás következtében felényit sem képes évenként megkeresni, mint a mennyi egy helybeli (nő, férfi) gazdasági munkás vagy cseléd évi átlagos keresménye, élete fogytatáig, illetőleg keresetképességének netáni visszanyeréséig, havi 10 korona segélyt (nyugdíjat) kap: ha pedig a keresetképtelenség 10 éven belül állana be s a tag a tagsági díjakat nem akarja addig fizetni, amíg a segélyre való joga megnyílnék: a pénztár a befizetett tagsági díjakat, az előzőleg netalán kifizetett segélyösszegek betudásával, a tag-nak kamat nélkül visszafizeti. Ha meghal a tag és halálát nem baleset okozta, akkor családjának: ha legalább 5 évig volt tag, 200 korona, ha legalább 10 évig volt tag, 250 korona, ha legalább 15 évig volt tag, 270 korona segélyt, vagy ha családja nem maradt, temetésére 100 korona segélyt ad a pénztár; Ha pedig a tag halála a belépéstől számítva öt éven belül következne be: a pénztár a befizetett tagsági díjakat az előzően netalán kifizetett segélyösszegek betudásával a hátramaradt családnak kamat nélkül visszafizeti; 3. Ha előbb még segélyt nem kapott 65 éves korában a tag 100 koronát kap, azonban ha 65 éves korán túl munkaképtelenné válik, a havi 10 korona segélyt is megkapja, illetőleg ha baleset éri, a baleseti segélyeket s ha meghal családja a halál esetére szóló segélyt is megkapja: 4. A pénztár központi igazgatósága különös méltánylást

érdemlő esetekben háromszáz koronáig terjedhető rendkívüli segélyt ad.

5. Ha tagot baleset éri: ingyen gyógykezelik: ha a baleset miatt egy hétnél tovább munkaképtelen, mindaddig, míg munkaképessége helyre nem áll, 60 napon belül naponként 1 korona; 60 napon túl pedig mindaddig, míg munkaképessége helyre nem áll, tehát esetleg életfogytáig havonként 10 korona segélyt kap: ha a baleset következtében meghal, hátramaradt családjának egyszersmindenkorra 400 korona segélyt, vagy ha családja nem maradt, temetésére 100 korona segélyt ad a pénztár.

Ezeket a törvény biztosítja mindenkinek, aki hetenként 20 fillért akar a nyugdíjra megtakarítani. Lehet azonban a pénztárban 100 korona havi nyugdíjat is biztosítani.

Aki be akar lépni a segélypénztárba annak a községi-házához (vagy ahol már a pénztárnak helyi bizottsága van: annak az intézőjéhez) kell elmenni. A községi-házán azután beiratkozhatik. Külömben a budapesti igazgatóság (Alkotmány-u. 10) van és ha bárki levelezőlapon hozzá fordul annak ingyen megküldik a pénztárt ismertető füzetet.

Városi közgyűlés.

Városunk törvényhatósági bizottsága szerdán délután rendes közgyűlést tartott *Weszprémy Zoltán* főispán elnöklésével. A bizottsági tagok közepes számban jelentek meg; úgy, hogy az elidegenítésre vonatkozó tárgyakat nem is lehetett szavazással eldönteni.

A főispán megnyitván az ülést, bejelentette, hogy egy indítvány érkezett a közgyűlés elé. A közgyűlés annak bejelentését tudomásul vette és annak napirendre tűzését kimondta.

Első tárgy volt a polgármester november haváról szóló jelentése, melyet a közgyűlés tudomásul vett.

A szegényügy rendezéséről szóló szabályrendeletet a belügyminiszter jóváhagyta. Ezt a jóváhagyott szabályrendeletet a városi tanács azon javaslatával terjesztette a közgyűlés elé, hogy az február 1-én lépjen életbe. Elfogadtatott.

Csóka Sámuel tanácsnok terjesztette elő ezután a kövezetvámszedésnek a szénre és egyéb anyagokra vonatkozó ügyét, a miniszter idevonatkozó rendelkezésével. A miniszteri leiratot a közgyűlés tudomásul vette és a további teendőkkal megbizta a városi tanácsot.

Következett volna három házvételi ügy, melyek azonban tekintettel a bizottsági tagok csekély számára, a jövő közgyűlésre halasztattak.

A közgyűléshez beadott indítványt tárgyalták azután. A minisztertanács ugyanis Debreczent a harmadik lakásbérosztályzatba sorozta. A közgyűlés elhatározta, hogy a kérelem dolgában felír a kormányhoz.

Ezután a bizottságot alakították meg. A szavazás hamarosan megtörtént. A közigazgatási bizottság tagjai lettek: *Tüdős János* dr. 94, *Balkányi Miklós* dr. 91, *Kenézy Gyula* dr. 75, *Bacsó Dezső* dr. 74, *Márk Endre* 74 és *Tóth István* 73 szavazattal. Kibuktak a bizottságból *Márton Imre* és *Juhász Ignác*.

A többi megalakítandó bizottságokra nem történt szavazás. Az igazoló választmány tagjaiul

Kovács József polgármester javaslatára megválasztották Dicsőfi Józsefet, Lestyán Adorjánt, Török Pétert, Sinka Sándort és Irinyi István dr.-t, a főispán pedig kinevezte elnökké Ujfalussy József dr.-t, tagokká Kardos Lászlót, Nagy Lajos dr.-t és Somogyi Pált.

Az állandó bíráló választmány tagjaiul megválasztottak szintén egyhangulag Degenfeld József gróf elnökké, tagjaiul pedig Tüdös János dr., Szilágyi Imre, Bacsó Dezső dr. és Komlóssy Dezső.

A közgyűlés kimondotta, hogy az 1908 december 31-ig betöltött rendőrfogalmazói állást továbbra is fentartja, mivel arra feltétlenül szükség van.

A közgyűlés Nagy István szállásbiztosnak hat heti szabadságot engedélyezett.

A közgyűlés végén a főispán törvényben gyökerező jogánál fogva kinevezte tb. tanácsnokká Koncz Ákóst (negyedizben), Udvarhelyi Gézárt és Boldisár Kálmán drt. (másodizben), Medgyaszay Miklóst és Jenei Miklóst (elsőizben), tb. főügyészekké: Irinyi István drt. és Berger Andor drt. (másodizben), alügyészekké: Olchváry László drt. és Szikszay Szabó László drt. (másodizben), tb. jegyzőkké: Sámy László drt. (másodizben), Harányi Miklós drt. (első izben), tb. rendőrkapitányokká: Komlóssy Pál drt., Mile Pál és Ozory István drt. (első izben), tb. főorvossá: Varga Emil drt. (másodizben), tb. kerületi orvosokká Széll Kálmánt és Szász Adolf drt., tb. városi gazdává: Rác Gézárt.

Ezzel a közgyűlés a főispán elnöklésével véget ért.

19,338 sz.
1908

Békésvármegye alispánjától.

Körözés.

Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének!

Házasságon kívül született Zsiros Anna illetőségi ügyében anyja: a Nagyvarjasan (Aradvármegye) született Zsiros Juliánna 33 éves, róm. kath. elárusítónő, — aki Kispestről ismeretlen helyre távozott, nyomozandó, feltalálás esetén arra nézve kihallgatandó, hogy az 1900 — 1906. évek közötti időkben mely helyeken mindenütt met-től meddig lakott és mivel foglalkozott, hozzájárult-e a közterhekhez, esetleg szolgálatadó gazdái útján; felveendő jegyzőkönyv és a nevezettől bekívánandó cseléd- vagy munkakönyve Békésvármegye alispánjához küldendő.

Gyulán, 1908. évi november hó 30-án

Ambrus János,
alispán.

Karácsony ünnepén.

Irtá: Barabás Béla orsz. képviselő.

A béke és szeretet ünnepe köszöntött be hajlékunkba.

Letesszük egy-két napra a munka köntösét, elvonulunk a mindennapi sajos küzdelem teréről, — ünnepi ruhát öltünk fel, megtisztulva érezzük szívünket a reális törekvésektől, átadjuk magunkat az édes otthonnak, a családnak.

E legszentebb gondolat, a legnemesebb érzélem forrása ott van a küszöbön belül, ott a család szentélyében, ahol legnagyobb az öröm, mikor az élet kezdődik s legmélyebb a fájdalom, midőn az élet befejeződik.

Kesdet és vég között óh mily változatos az ember élete. Mennyi öröm, mennyi aggodalom és keserűség!

És ha örömiünk van, ha a végzet mosolygó arca reánk derül, akkor a család az, mely velünk együtt érez, együtt örül.

Ha pedig a sors csapása jutott osztályrészül, ha a szívár lét telve van csalatkozásokkal, megtört reménnyel, fájdalommal: akkor lelkünk szomorú tárházát ismét a családi kör szentélyébe visszük be, ott talál az legbensőbb részvétre, ott van az enyhítő vigassz, ott van a szeretet, mely ébren virraszt felettünk.

As a kedves családi kör, az az édes otthon, ahol megkezdjük az életet, ahol eljátsszuk a gyermekévek gondtalan napjait, — örökre ott él lelkünkben a megett korban is és akkor is, midőn már az örök természet közelebb-közelebb vitt a véghez, az enyészethez.

Miért oly fájdalmas, midőn akár kötelesség, akár hivatás kizsakaszt a családi körből, elvissz az édes otthontól messze, messze; — és miért oly édes az öröm, midőn újra eljő a nap, hogy ismét visszatérhetünk az édes otthonba, újra láthatjuk az édes apát, a drága jó anyát, a kedves gyermekeket?

Nézzetek egymás lelkébe, egymás szemébe, ott van a tükre e fájdalomnak, és öröme, — ott ragyog reátok a szeretet! — az a szeretet, melyet az istenség varázsa és teremtő ereje kitörölhetetlenül alkotott szívetekbe.

A karácsony szent estéje az egyedüli, midőn összeül a család apraja-nagyja, midőn a kicsinyek kipirosult arcáról, égő szeméből az öröm boldogsága ragyog le; midőn a nagyok tekintete komolyság helyett a szeretet melegségétől sugárzik, midőn örülünk egymás örömeinek.

Es aki messze van az este, aki nem vehet részt az édes otthonnak, a családnak örömeiben, boldogságában, — az gondolatában, lelkében van itt közöttünk, — a szeretet varázsa, az isteni kötelék, a család szentélyében legalább gondolatunkat, imádságunkat köti egybe.

Nem lehet boldogtalan az az ember, kinek szívét a családi körnek, az édes otthonnak szeretete melegíti. Es a szeretet az élet talizmánja, az a szeretet védangyalunk.

Ismét itt van egy karácsony, ismét megértük a szeretet ünnepét, ismét eldobtuk mugunktól az emberi gyarlóságok oly sok hibáját, hogy megtisztult szívvel ünnepeljük s felemelt lélekkel adjunk hálát az egek Urának. A hit fénylő világa támad fel szívünkben, essünkbe jut, hogy emberek vagyunk, essünkbe jut, hogy Isten van.

Mily másként fordulna az emberiség sorsa, ha a szent karácsony ünnepén a család kedves körében megtisztult lelkünket, érzelmünket kivin-

nénk a társadalomba is, az emberek kösé. Az egyetértésnek, a testvériségnek meleg érsete ember-társunkban nem az ellenérdek harcosát látná, hanem a kösös cél elősegítőjét üdvöszölné.

Gondolkossunk: nem-e olyan nagyban az emberiség, mint kicsinyben a család? Nem-e sokkal feljebb emel bennünket, nem-e inkább nemesít a szeretet?

A szeretet kiegyenlíti az ellenérdeket, összefűzi az embereket, boldoggá, nyugodttá teszi az életet.

Es a szeretet éljen szívéinkben, est vigyük a család ssentélyéből ki az életbe s ekkor dicsőség lesz égben az Istennek, földön pedig a jóakaró embereknek!

Hirek.

— Bizottsági tagok választása. December 29-én lesznek a bizottsági tagválasztások. Nagyban folynak a korteskedések és mindegyik párt bizik győzelmében. A hivatalos jelöltek mellett vannak szép számban önjelöltek is, akiket ön magukon kívül senki sem támogat. Legszerencsésebben válogatta össze a jelölteket az ugynevezett városi párt, mert a társadalom minden osztályából állított jelölteket és pedig a következőket: *Piac-utcán* Erőss Lajos, Dávidházy Kálmán, Domahidy Elemér, Fejér Ferenc dr., Freund Jenő dr., Grósz Nagy Ferenc, Kernhoffer József, Lukács Béla dr. *Hatvan-utcán* Bacsó Dezső dr., Ferenczy Gyula, Hütter Károly dr., Hoffmann Sándor, Jászi Viktor dr., Losonczy János, Szántó Győző, Stingli Kálmán. *Péterfia-utcán* Karai Sándor, Kozma László, Piros Béla, Somogyi Pál, Sinka Sándor, Széll Géza, Szele György, Tóth Lajos, Vásári András. *Varga-utcán* Uhlarik Béla, Petzkó Ernő, Jósa Vince, Váczi János, Jászai Rezső, Taffler Ignác, Patay József, Nyiri Ernő dr. *Kossuth-utcán* Bakonyi Samu dr., Sámly Béla, Békés Lajos, Publig Ernő, Somossy László, Csurka István, Legányi Gyula dr., Erdődy Lajos. *Csapó-utcán* Otrókosi Vágh János, Bárdos Géza, Mayer Jenő, Böszörményi István, Biczó Gyula, Morvay Sótér, Pogány Ármin, Várai János.

A jelöltekről szólva igazán csodálkozunk, hogy sem a városi, sem a függetlenségi párt nem állítottak jelöltet a nagy kiterjedésű Árpádtérnek és vidékének képviseltetésére, holott, mint halljuk, erre nézve az ottani érdekeltek lépéseket tettek mindkét pártnál, sőt talán valamelyes biztató ígéretet is kaptak. Az Árpád-tér és környéke a fejlődés utján van, legközelebb díszes temploma lesz és mellette lelkészi állomása. Az ott lakó polgárok érdekeinek képviseltetésére okvetlen kellett volna jelöltet állítani nemcsak azért, mert ott is vannak a bizottsági tagságra nagyon is érdemes és agilis férfiak, hanem azért is, mivel Árpádtéri lakosok és adófizető polgárok képviseltetése a közgyűlésben feltétlenül jogos. Egyébiránt mint lapunk zártakor értesülünk, az érdekeltek fognak is jelöltet állítani.

— **A tanács beosztása.** A városi tanács a héten tartott ülésében az ügyosztályok vezetését beosztotta. Árvaszéki elnök lett Bészler Károly, köz-

rendészeti tanácsnok Körner Adolf, gazdasági Király Gyula, kulturtanácsos Oláh Károly, katonai Szabó Kálmán, adóügyi Csóka Sámuel, míg a jog- és pénzügyi bizottsági ügyeket Vargha Elemér dr. veszi át. A tanács ezen beosztása valóban igen helyes, mivel az ügyosztályok vezetőinek megcserélése káros lett volna az ügyek menetére, így azonban az illető tanácsnokok ismerve reszortjukat, bizonyára nagy eredménnyel fogják munkálni a város folyó és nagyfotosságu ügyeit.

— **A központi választmány ülése.** Kovács József polgármester elnökle alatt központi választmányi ülés lesz december 24-én délelőtt 11 órakor.

16,833—1908. sz.

Árverési hirdetés.

Debreczen sz. kir. város közbizottság telepén előálló szemét, állati hulladék és trágya anyagoknak 1909. évi május 1-től 1915. évi május 1-ig terjedő 6 éven át elszállítására s biztosítására folyó évi december hó 28-ik napjának d. e. 11 órájkor a városháza könyvtárszoba helyiségében nyilvános árverés fog tartatni.

Erről az árverelni szándékozók azzal értesítetnek, hogy az ez idő szerinti évi bérösszeg 30 kor., mint kiáltási árnak 10% át tartoznak az árverés alkalmával az árverést vezető bizottságnál bánatpénzül készpénzben letenni, — az árverési feltételek a városi számvevői hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1908 évi december hó 14.

A városi tanács.

3941—1908. eln. szám.

Hirdetés.

A városi törvényhatóság bizottság választott tagjai felerészének megbízatása — 1892. évi XXVI. t.-c. 1. §-a által újból hatályba helyezett 1870. évi XLII. t.-c. 28. §-a értelmében, — a folyó 1908. év december hó 31-ik napjával megszűnik. Az ily módon üresedésbe jövő 46 választott bizottsági tagsági helynek 6 évre; valamint a f. év folyamán elhalálozás miatt megüresedett 3 választott bizottsági tagsági helynek 3 évre betöltése végett a törvényhatósági bizottság a választási eljárás megtartását folyó 1908. év november hó 20-ik napján tartott rendes közgyűlésében 258—15,803—1908. bkgy. sz. határozatával a *folyó 1908. év december hó 29-ik (kedd) napjára tűzte ki.*

A választás sorrendje a következő:

1. **Az I. vagyis Csapó-utcai kerület** választ 7 bizottsági tagot 6 évre és egy bizottsági tagot 3 évre. Választási elnök: Szilgyi Imre. Helyettesei: Pongó Lajos és Balázs Ödön. Választási helyiség: a városgazdai hivatal (Gr. Degenfeld-tér 6. sz.)

2. **A II. vagyis Péterfia-utcai kerület** választ 7 bizottsági tagot 6 évre és 2 bizottsági tagot 3 évre. Választási elnök: Szabó Lajos. Helyettesei: id. Kertész István és Ungváry József. Választási helyiség: a ref. egyház épületének tanácsterme. (Egyház-tér 17. sz.)

3. **A III. vagyis Hatvan-utcai kerület** választ 8 bizottsági tagot 6 évre. Választási elnök: dr.

Bacsó Dezső. Helyettesei: Harangi Sándor és Török Péter. Választási helyiség: a ref. egyház épületében levő „tanítók otthona”. (Egyház-tér 17. szám hátulsó keresztépület.)

4. *A IV. vagyis Piac-utcai kerület* választ 8 bizottsági tagot 6 évre. Választási elnök: dr. Kemény Mór. Helyettesei: Muraközy László és Jám-bor János. Választási helyiség: a városháza közgyűlési terme. (Bejárat a főkapun.)

5. *Az V. vagyis Varga-utcai kerület* választ 8 bizottsági tagot 6 évre. Választási elnök: dr. Kocsár Gábor. — Helyettesei: Debreczeni Lajos és Szentesi János. Választási helyiség: a vármegyeház közgyűlési terme.

6. *A VI. vagyis Kossuth-utcai kerület* választ 8 bizottsági tagot 6 évre. Választási elnök: Rickl Antal. Helyettesei: Polgári Bálint és Kontsek Géza. Választási helyiség: a Városháza kistanácsterme. (Bejárat a Kossuth-utcai kapun.)

A választásra jogosítottak azok, kik az országgyűlési képviselőválasztás folyó évre érvényes névjegyzékeiben felvéve vannak, mely jegyzékek a választási elnököknek kiadatnak.

Minden választónak a választás alkalmával személyesen előmutatandó igazoló-jegy kézbesítetik s a szavazatlapon is ugyanakkor fognak kiosztatni, melyekre mindenik választó az általa megválasztani kívánt egyének nevét feljegyzi.

A választás, a szavazók nevének és lakhelyének nyilvános feljegyzése mellett, személyesen beadott szavazatlapon által történik; ha a szavazatlapon több nevet tartalmaz, az utóbbi irt nevek számba nem vétetnek.

A szavazatlapon a választás napján *reggeli 9 órától kezdve délután 4 óráig* a választási helyiségben adandók át. A kitűzött időn túl szavazatok el nem fogadtatnak.

Ha oly egyén választatik meg, ki mint legtöbb adót fizető már tagja a törvényhatósági bizottságnak és a választást elfogadja, helye a sorrendben következő legtöbb adót fizető által póttollik.

Az, ki több kerületben választatott meg, azon kerületet fogja képviselni, melyet a polgármesterhez intézendő nyilatkozatában megjelölni fog.

Az I. Csapó-utcai és a II. Péterfia-utcai kerületekben a legtöbb szavazatot kapott 7—7 egyén 6 évre, az utánuk sorrend szerint legtöbb szavazatot nyert egy, illetve 2 egyén pedig három évre megválasztottnak fog tekinteni.

Felhivatnak tehát a választók, hogy a választásra kitűzött időben és helyen igazoló-jegyeiket s szavazatlapjaikat magukkal vivén, megjelenjenek.

A választási eljárásra vonatkozó panaszok, vagy a megválasztott tag választási képessége ellen tett észrevételek, a választástól számított 5 nap alatt, az igazolóválasztmányhoz — melynek elnöke dr. Ujfalussy ur — nyújtandók be.

Debreczen, 1908 november 30.

Kovács József,
polgármester.

17,031
1908.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Debreczen szab. kir. város közönsége a városi csatornázási munkálatok biztosítására zárt ajánlati versenyárgyalást hirdet. Jelen versenyárgyalás tárgyát képezi Debreczen szab. kir. város csatornahálózatának kiépítésére szükséges összes munkálat, anyaggal együtt.

A munkálatok együttesen, vagy a következő csoportokban biztosítottak:

A) *Szállítási munkálatok:*

a) csatornacsövek;
b) vasfelszerelési tárgyak.

A) *Építési munkálatok:*

Föld, beton stb. munkák.

Ajánlat tehető az összes munkákra együttesen, vagy ezen három csoport szerint külön bármely munkacsoportra.

Ajánlat csakis a Debreczen sz. kir. város által kiadott ajánlati és költségvetési űrlapokon tehető.

Ajánlatot tehet minden magyar honpolgár és Magyarországon bejegyzett cég, ha igazolni tudja, hogy ily munkálatokat már vegezett. Az ajánlatban kiteendő, esetleg bizonyítvánnyal igazolandó, hogy hol és milyen terjedelemben vegezett pályázó város-csatornázási munkálatokat.

A csatornázási tervek, vállalati általános és részletes feltételek, nemkülönbén ajánlati és költségvetési űrlapok Debreczenben, a városi mérnöki hivatalban (Simonffy-u. 2—b. II. em.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlati és költségvetési űrlapok, valamint vállalati általános és részletes feltételek pedig 10 koronáért ugyancsak Debreczenben, a városi mérnöki hivatalban megszerezhetők.

A lepecsételt borítékba zárt ajánlatok

„Csatornázási ajánlatok

}	A. a) csoportra“
	A. b) csoportra“
	B. — csoportra“
összes munkákra“	

felirással Debreczen város polgármesteri hivatalába *1909. évi január hó 19-ig déli 12 óráig* adhatók be és ugyanott s ugyanazon napon d. u. 4 órakor nyilvánosan fognak felbontatni. Elkésve érkező, távirati, utó- vagy nyitott, vagy nem a város által rendelkezésre bocsátott ajánlati és költségvetési űrlapokon kiállított — a vállalati feltételeknek vagy ezen hirdetménynek meg nem felelő — ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlat beadása előtt 1909 január 18-án d. e. 12 óráig a város házipénztárába az ajánlati összeg 250.000 koronájáig 5%, azonfelüli összege után 2%-nak megfelelő bántpénz helyezendő létbe és az erről szóló elismervény az ajánlathoz csatolandó. Kinek ajánlata elfogadtatik, bántpénzét biztosítékul a vállalati összeg 10%-ára köteles kiegészíteni.

Debreczen város közönsége fentartja magának azon jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül szabadon választhasson, vagy annak mellőzésével a munkát más uton biztosíthassa.

Vállalkozó ajánlatával mindaddig kötelezettségben marad, míg az ügyben végleges határozat hozatik.

Kelt Debreczen szab. kir. város Tanácsának 1908 december 10-én tartott üléséből.

Városi Tanács.